

(สำเนา)
เลขรับ ๗๘๐๖/๒๕๕๕ วันที่ ๒๐ เม.ย. ๒๕๕๕
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ที่ นร ๐๕๐๓/๙๔๒๓

สำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๗ เมษายน ๒๕๕๕

เรื่อง กรอบการเจรจาเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับองค์การการค้าโลก

กราบเรียน ประธานรัฐสภา

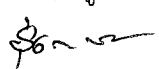
สิ่งที่ส่งมาด้วย กรอบการเจรจา ในเรื่องนี้

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติเห็นชอบให้เสนอกรอบการเจรจาเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับองค์การการค้าโลก เพื่อขอความเห็นชอบจากรัฐสภา ดังที่ได้ส่งมาพร้อมนี้

จึงขอเสนอกรอบการเจรจา ดังกล่าว มาเพื่อขอได้โปรดนำเสนอรัฐสภาพิจารณาให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๑๙๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง
(ลงชื่อ) ยงยุทธ วิชัยดิษฐ
(นายยงยุทธ วิชัยดิษฐ)
รองนายกรัฐมนตรี รักษาราชการแทน
นายกรัฐมนตรี

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๐๖
โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวรุ่งนภา ชันธิโชติ)
วิทยากรเชี่ยวชาญ
กลุ่มงานระเบียบวาระ สำนักงานการประชุม

จิราภา พิมพ์
วิมล ทาน
อุษณา ตรวจ



กรอบการเจรจาเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศ
ที่เกี่ยวข้องกับองค์การการค้าโลก

เสนอโดย



กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ
กระทรวงพาณิชย์

สารบัญ

บทสรุปผู้บริหาร

เอกสารหมายเลข ๑

กรอบการเจรจาเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับองค์การการค้าโลก

เอกสารหมายเลข ๒

กรอบการเจรจาการค้าพหุภาคีภายใต้องค์การการค้าโลก

เอกสารหมายเลข ๓

ผลการประชุมรับฟังความเห็นเรื่องกรอบการเจรจาการค้าภายใต้องค์การการค้าโลก

เอกสารหมายเลข ๔

เอกสารหมายเลข ๑

บทสรุปผู้บริหาร

๑. ภูมิหลัง

๑.๑ องค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) เป็นองค์การการค้าระหว่างประเทศที่มีความสำคัญในด้านระบบและกฎเกณฑ์ทางการค้าในระดับพหุภาคี โดยมีจำนวนสมาชิกถึง ๑๕๓ ประเทศ ครอบคลุมทุกภูมิภาคทั่วโลก ทั้งประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนา ที่ล้วนต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ทางการค้าที่โปร่งใสและเป็นธรรม ดังนั้น การเจรจาหรือประเด็นต่าง ๆ ภายใต้องค์การการค้าโลก จึงเปรียบเสมือนเสาหลักในระบบการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งมีผลผูกพันและบังคับใช้กับประเทศสมาชิกทั้งหมดในคราวเดียวกัน และส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศของไทย

๑.๒ นอกจากนี้ องค์การการค้าโลกยังเป็นองค์กรระหว่างประเทศสำคัญที่สร้างกลไกในการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติตามพันธกรณีของประเทศสมาชิกอย่างเคร่งครัดและมีประสิทธิภาพ โดยผ่านกลไกความโปร่งใส (Transparency) และกลไกการระงับข้อพิพาท (Dispute Settlement Mechanism) โดยตั้งแต่มีความตกลงจัดตั้งองค์การการค้าโลกในปี ๒๕๓๘ จนถึงปัจจุบัน มีข้อพิพาททางการค้าที่เข้าสู่กระบวนการระงับข้อพิพาทขององค์การการค้าโลกมากกว่า ๔๓๐ กรณีพิพาท โดยประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่มีบทบาทสำคัญ โดยเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการดังกล่าวมากกว่า ๖๐ กรณีพิพาท และประสบผลสำเร็จในการใช้ประโยชน์จากกลไกการระงับข้อพิพาทเพื่อแก้ไขปัญหาทางการค้ากับประเทศใหญ่ ๆ ไม่ว่าจะเป็นสหรัฐอเมริกา หรือสหภาพยุโรป

๑.๓ การเจรจาการค้าภายใต้องค์การการค้าโลกแบ่งออกเป็นรอบ ๆ โดยรอบปัจจุบัน คือ รอบโดฮา ซึ่งเริ่มขึ้นตั้งแต่ปี ๒๕๔๔ ครอบคลุมประเด็นเจรจาสำคัญต่าง ๆ อาทิ สินค้าเกษตร สินค้าอุตสาหกรรม บริการ การค้าและสิ่งแวดล้อม ทรัพย์สินทางปัญญา การปรับปรุงกฎเกณฑ์ทางการค้า การปรับปรุงกลไกการระงับข้อพิพาท และการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติตามพันธกรณีรอบอุรุกวัย เป็นต้น

กระทรวงพาณิชย์ โดยกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ได้จัดทำกรอบการเจรจาการค้าพหุภาคีภายใต้องค์การการค้าโลก เพื่อกำหนดหลักการสำคัญในการเจรจารอบโดฮาให้เป็นไปในทิศทางที่เกิดประโยชน์ต่อประเทศไทยโดยรวม และรัฐสภาได้ให้ความเห็นชอบแล้วเมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๒

๒. ความจำเป็นในการจัดทำกรอบการเจรจาองค์การการค้าโลกฉบับใหม่

๒.๑ กรอบการเจรจาการค้าพหุภาคีภายใต้องค์การการค้าโลก ซึ่งรัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้ว ดังกล่าวข้างต้นนั้น ครอบคลุมเฉพาะประเด็นการเจรจาภายใต้รอบโดฮา โดยไม่รวมถึงการเจรจาหรืออันเป็นผลจากการดำเนินการภายใต้ความตกลงต่าง ๆ และจากวาระงานปกติขององค์การการค้าโลก ซึ่งเป็นการดำเนินการที่สมาชิกไม่ได้กำหนดแผนงานล่วงหน้า และเป็นเรื่องเร่งด่วนที่ต้องให้ได้ข้อสรุปภายในระยะเวลาที่ความตกลงฯ กำหนดไว้ โดยประเทศไทยจำเป็นต้องเข้าร่วมเพื่อปกป้องและรักษาผลประโยชน์ของไทย เช่น การเจรจากับสมาชิกคู่กรณีภายใต้กรอบการระงับข้อพิพาท การปรับแก้ไขข้อผูกพันภายใต้ความตกลงแกดต์ เป็นต้น ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวนี้ อาจเข้าข่ายการทำหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๙๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๒.๒ นอกจากนี้ การเจรจาเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศมีพัฒนาการสู่มาตรฐานใหม่ที่สูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภาวะชะงักงันของการเจรจาการค้าภายใต้รอบโดฮาของ WTO ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในการเจรจาเปิดเสรีทางเศรษฐกิจการค้าที่เริ่มจากการเจรจาในวงเล็กด้วยความสมัครใจ เช่น การหาหรือภายใต้กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก (Asia-Pacific Economic Cooperation: APEC) เป็นต้น ก่อนจะขยายไปสู่วงที่ใหญ่ขึ้น เพื่อหาแนวร่วมและฉันทามติในเรื่องที่สมาชิก WTO ยังมีท่าทีที่

ขัดแย้งกัน ตลอดจนมีการขยายขอบเขตเรื่องที่เจรจา รวมถึงเรื่องใหม่ ๆ ตามความเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลก เช่น ความมั่นคงทางอาหาร สิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป็นต้น

๒.๓ ดังนั้น เพื่อกำหนดเป้าหมายและแนวทางการเจรจาเรื่องต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในเศรษฐกิจโลกยุคใหม่ รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงในรูปแบบและวิธีการเจรจาระหว่างประเทศ ให้สามารถดำเนินการอย่างบูรณาการในภาพรวม มีประสิทธิภาพ และทันต่อเหตุการณ์ จึงจำเป็นต้องกำหนดกรอบการเจรจาเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับองค์การการค้าโลกฉบับใหม่นี้ เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับการเข้าร่วมการเจรจาและผลักดันประเด็นต่าง ๆ ให้มีความคืบหน้า ประสบความสำเร็จ และเป็นประโยชน์สูงสุดโดยรวมต่อประเทศไทย

๑๑๑๑๑๑๑๑

เอกสารหมายเลข ๒

กรอบการเจรจาเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับองค์การการค้าโลก

ก. ความเป็นมา

๑. แนวนโยบายของรัฐบาลและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑.๑ นโยบายของรัฐบาล

เมื่อวันอังคารที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๔ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายเศรษฐกิจ (ข้อ ๓.๓.๔) ของรัฐบาลต่อรัฐสภาว่า รัฐบาลมีนโยบายขยายความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน และการตลาดภายใต้กรอบความร่วมมือและข้อตกลงการค้าเสรีในระบบพหุภาคี และทวิภาคี โดยเร่งรัดการใช้ประโยชน์จากความตกลงที่มีผลบังคับใช้แล้ว พร้อมทั้งวางแนวทางป้องกันผลเสียที่จะเกิดขึ้น กำหนดมาตรการในการให้ความช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบ และสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจเพื่อเตรียมพร้อมในการพัฒนาสินค้าและบริการให้สอดคล้องกับกฎ ระเบียบ และมาตรฐานต่างๆ นอกจากนี้ ในส่วนของนโยบายการค้าต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ (ข้อ ๗.๔) รัฐบาลมีนโยบายกระชับความร่วมมือและความเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์กับประเทศ กลุ่มประเทศ และองค์การระหว่างประเทศที่มีบทบาทสำคัญของโลกเพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นในประเทศไทย พร้อมกับการสร้างภูมิคุ้มกันและขีดความสามารถในการแข่งขันให้เศรษฐกิจไทย

๑.๒ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำข้อตกลงความร่วมมือกับต่างประเทศ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๔ มาตรา ๑๙๐ วรรคสาม กำหนดให้ก่อนการดำเนินการเพื่อทำหนังสือสัญญากับนานาประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศตามวรรคสอง คณะรัฐมนตรีต้องให้ข้อมูล และจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และต้องชี้แจงต่อรัฐสภาถึงการทำหนังสือสัญญานั้น ในการนี้ ให้คณะรัฐมนตรีเสนอกรอบการเจรจาต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบด้วย

๒. ความสำคัญของการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศต่อเศรษฐกิจไทย

การผลิต การค้า และการลงทุนระหว่างประเทศ มีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกันอย่างใกล้ชิดตามพัฒนาการของการสร้างห่วงโซ่อุปทาน (Global Supply Chain Network) ในเศรษฐกิจโลกยุคใหม่ การขยายตัวของการค้าช่วยกระตุ้นการลงทุนเพื่อผลิตสินค้าและให้บริการ ซึ่งมีผลลัพธ์ในการขยายการนำเข้าและส่งออกต่อไปด้วย ดังนั้น การค้าและการลงทุนนับเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย โดยในปี ๒๕๕๔ การค้าระหว่างประเทศของไทยมีมูลค่า ๔๕๗,๓๑๖.๑๘ ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นสัดส่วนสูงถึงร้อยละ ๑๒๓.๖๔ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) มูลค่าการส่งออกและการนำเข้าคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๖๕.๒๒ และ ๕๘.๔๒ ของ GDP ตามลำดับ ในขณะที่เศรษฐกิจไทยมีพัฒนาการสูงขึ้น นอกจากเป็นแหล่งสำคัญในอาเซียนที่รองรับการลงทุน โดยในช่วงปี ๒๕๕๑-๒๕๕๓ มีการลงทุนจากต่างประเทศมูลค่าเฉลี่ยปีละประมาณ ๖,๖๑๑ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ผู้ประกอบการไทยเองก็มีการลงทุนในต่างประเทศมากยิ่งขึ้นตามนโยบายของรัฐบาล การค้าและการลงทุนระหว่างประเทศจึงส่งผลให้เศรษฐกิจไทยสามารถพัฒนาและขยายตัวได้อย่างต่อเนื่อง สร้างเสริมการจ้างงาน การพัฒนาเทคโนโลยี การยกระดับมาตรฐานของสินค้าและ

บริการของไทยสู่สากล การยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชน การกระจายความเจริญ และการเสริมสร้างความเชื่อมั่นและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของไทย

๓. การเจรจาด้านเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศ

๓.๑. องค์การการค้าโลก (World Trade Organization : WTO)

เป็นองค์การระหว่างประเทศที่เป็นเวทีการเจรจาของประเทศสมาชิกรวม ๑๕๓ ประเทศ ทั้งประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนาจากทุกภูมิภาคของโลก โดยล่าสุด วานูอาตู รัสเซีย ซามัว และมอนเตนีโกร ได้ลงนามยอมรับพิธีสารเรื่องการภาคยานุวัติเข้าเป็นสมาชิก WTO ตามความตกลงมาราเกช และอยู่ระหว่างการดำเนินการให้สัตยาบันตามกระบวนการภายในของตน ซึ่งหากกระบวนการดังกล่าวเสร็จสิ้น WTO จะมีประเทศสมาชิกรวม ๑๕๗ ประเทศ

องค์การการค้าโลกเป็นเวทีระดับโลกที่มีการเจรจาเป็นรอบๆ (Rounds) เพื่อพัฒนากฎระเบียบทางการค้าพหุภาคี (Multilateral Trade Rules) และสร้างความก้าวหน้าในการเปิดตลาดทั้งด้านการค้าสินค้าและธุรกิจบริการ (Market Access) ระหว่างประเทศสมาชิก โดยมีระบบและกฎเกณฑ์ในการยุติกรณีพิพาท (Dispute Settlement) รองรับ เพื่อส่งเสริมการค้าเสรีบนพื้นฐานของการแข่งขันอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม ทั้งนี้ กฎระเบียบทางการค้าและข้อผูกพันในการเปิดตลาดภายใต้องค์การการค้าโลก มีผลผูกพันและบังคับใช้กับสมาชิกทั้งหมดทั่วโลกในคราวเดียวกัน จึงเป็นเสาหลักในระบบการค้าระหว่างประเทศ และมีนัยสำคัญต่อเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศของไทย เพราะสมาชิกขององค์การการค้าโลกต้องปฏิบัติตามพันธกรณี รวมทั้งสร้างความโปร่งใสในการออกกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการค้าภายใต้ระบบติดตามและตรวจสอบการปฏิบัติตามพันธกรณีของประเทศสมาชิกอย่างเคร่งครัด และนับตั้งแต่มีความตกลงจัดตั้งองค์การการค้าโลกเมื่อปี ๒๕๓๘ จนถึงปัจจุบัน มีข้อพิพาททางการค้าที่เข้าสู่กระบวนการระงับข้อพิพาทขององค์การการค้าโลกมากกว่า ๔๓๐ เรื่อง โดยประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ได้ใช้ประโยชน์จากระบบการยุติกรณีพิพาทนี้อย่างแข็งขันเพื่อแก้ไขปัญหาทางการค้ากับประเทศที่เป็นตลาดสำคัญๆ เช่น สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป เป็นต้น

อนึ่ง ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศสมาชิกผู้ร่วมก่อตั้งองค์การการค้าโลก โดยรัฐสภาให้ความเห็นชอบให้เข้าเป็นสมาชิกขององค์การการค้าโลก และเห็นชอบพระราชบัญญัติคุ้มครองการดำเนินงานขององค์การการค้าโลก เมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๗

๓.๒. กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก (Asia Pacific Economic Cooperation: APEC)

เอเปคเป็นองค์การระหว่างประเทศซึ่งตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๒ ปัจจุบันมีสมาชิกรวม ๒๑ ประเทศ/เขตเศรษฐกิจ^๑ ซึ่งล้วนเป็นสมาชิกขององค์การการค้าโลก (รัสเซียอยู่ระหว่างการดำเนินการตามขั้นตอนภายในประเทศก่อนเข้าเป็นสมาชิกอย่างเป็นทางการ) และมีสมาชิกอาเซียนรวมอยู่ด้วย ๗ ประเทศ คือ ไทย สิงคโปร์ มาเลเซีย บรูไน ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย และเวียดนาม โดยการค้าของสมาชิกเอเปคมีมูลค่ารวม

^๑ สมาชิกประเทศ/เขตเศรษฐกิจเอเปค ประกอบด้วย สหรัฐอเมริกา แคนาดา ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ สิงคโปร์ อินโดนีเซีย มาเลเซีย บรูไน ฟิลิปปินส์ จีน ไต้หวันฮ่องกง ปาปัวนิวกินี เม็กซิโก ชิลี เปรู เวียดนาม รัสเซีย และไทย

๒๘,๙๒๑ พันล้านเหรียญสหรัฐ^๒ คิดเป็นสัดส่วนสูงถึงร้อยละ ๔๖ ของมูลค่าการค้าโลก และร้อยละ ๕๗ ของ GDP โลก นับว่าเป็นองค์การความร่วมมือระหว่างกลุ่มประเทศ/เขตเศรษฐกิจที่เข้มแข็ง และประเทศสมาชิกอาเซียนถึง ๒ ใน ๓ ได้เข้าร่วมด้วย เอเปคจึงมีบทบาทสำคัญในการริเริ่ม ผลักดัน และต่อยอดจากการเจรจาในกรอบองค์การการค้าโลก ทั้งในด้านการพัฒนากฎกติกาและการเปิดเสรีทางการค้า

เอเปคมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและส่งเสริมระบบการค้าพหุภาคี สนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจของภูมิภาคและของโลก เพื่อลดอุปสรรคและอำนวยความสะดวกทางการค้า (สินค้าและบริการ) และการลงทุนระหว่างสมาชิก โดยให้สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ของแกตต์/องค์การการค้าโลก ผู้นำเขตเศรษฐกิจเอเปคได้ร่วมกันกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานเพื่อเปิดเสรีการค้าและการลงทุน เรียกว่า “เป้าหมายโบกอร์ (Bogor Goals)” โดยได้ระบุประเด็นทางการค้าการลงทุนต่างๆ ที่เขตเศรษฐกิจสมาชิกจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาไปในแนวทางการเปิดเสรี แบ่งเป็น ๖ หัวข้อหลัก ได้แก่ ภาษีศุลกากร มาตรการที่ไม่ใช่ภาษี (NTBs) การค้าบริการ การลงทุน การอำนวยความสะดวกทางการค้า (เช่น มาตรฐาน กฎแหล่งกำเนิดสินค้า การเคลื่อนย้ายของนักธุรกิจ เป็นต้น) และหัวข้ออื่นๆ (เช่น ทรัพย์สินทางปัญญา นโยบายแข่งขัน การจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐ ฯลฯ) นอกจากนี้ เอเปคได้รับแนวคิดเรื่องการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดมากขึ้นในภูมิภาค (Regional Economic Integration: REI) และการจัดตั้งเขตการค้าเสรีของเอเชีย-แปซิฟิก (Free Trade Area of the Asia-Pacific: FTAAP) เข้ามาหารือเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๗ เพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาคให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ทั้งนี้ เอเปคได้หารือถึงความเป็นไปได้ในการจัดทำ FTAAP อย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งที่ประชุมผู้นำเศรษฐกิจเอเปคปี ๒๕๕๓ ได้ออกแถลงการณ์เรื่อง “หนทางไปสู่ FTAAP” (Pathways to FTAAP) เพื่อสานต่อเจตนารมณ์ดังกล่าวให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยเสนอว่าควรใช้ความตกลงการค้าเสรีที่มีอยู่แล้วในภูมิภาคเป็นพื้นฐาน เช่น ASEAN+๓ (EAFTA), ASEAN+๖ (CEPEA) หรือ Trans Pacific Strategic Partnership (TPP) โดยเอเปคจะมีบทบาทในฐานะเวทีบ่มเพาะทางความคิด (Intellectual Incubator) ทั้งนี้ FTAAP ควรเป็นความตกลงที่มีขอบเขตกว้าง (comprehensive) มีคุณภาพสูง และรวมประเด็นการค้าและการลงทุนมิติใหม่

ข. เหตุผลและความจำเป็น

การเสนอกรอบการเจรจาเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับองค์การการค้าโลก มีเหตุผลและความจำเป็น ดังนี้

๑. พัฒนาการใหม่ในการเจรจาเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศ

การเจรจาเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศ มีพัฒนาการสู่มาตรฐานใหม่ที่สูงขึ้นและรวมเรื่องใหม่ๆ ตามการเปลี่ยนแปลงในระบบเศรษฐกิจการค้าโลก ดังนี้

๑.๑. โลกเศรษฐกิจไร้พรมแดนและชีวอำนาจทางเศรษฐกิจผันสู่เอเชีย

เศรษฐกิจโลกมีพลวัตสูงเพราะความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ซึ่งส่งผลในการเปลี่ยนแปลงระบบและวิธีการทำการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ ทำให้เศรษฐกิจของประเทศทั่วโลกมีความเชื่อมโยงและพึ่งพากันมากขึ้นเรื่อยๆ กลายเป็นโลกเศรษฐกิจที่ไร้พรมแดน นอกจากนี้ เศรษฐกิจและบทบาทของประเทศในเอเชีย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จีน อินเดีย เกาหลีใต้ และกลุ่มอาเซียน กำลังขยายตัวอย่างต่อเนื่องและ

^๒ มูลค่าเฉลี่ยระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๓

ทำให้เอเชียกลายเป็นศูนย์กลางการค้าและการลงทุนของโลก โดยจีนมีบทบาทสูงขึ้นเรื่อย ๆ ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและการค้าโลก นอกจากจีนแล้ว ประเทศอื่นๆ ในกลุ่ม BRIC ซึ่งเป็นประเทศกำลังพัฒนาที่มีศักยภาพสูงทางเศรษฐกิจ (Emerging Economies) คือ อินเดีย บราซิล และรัสเซีย ต่างมีบทบาทสำคัญมากยิ่งขึ้น ในขณะที่สหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรปกำลังประสบปัญหาเรื้อรังทางเศรษฐกิจและตลาดเริ่มเข้าสู่ภาวะอึมครึม

๑.๒. การเจรจาเปิดเสรีทางเศรษฐกิจการค้าเริ่มจากวงเล็กไปสู่วงใหญ่

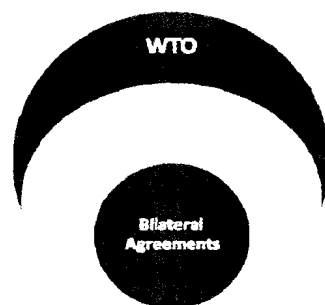
เนื่องจากองค์การการค้าโลกมีสมาชิกเพิ่มขึ้น ประเทศกำลังพัฒนามีบทบาทมากขึ้น และปัญหาทางเศรษฐกิจการค้ามีความซับซ้อนสูงขึ้นมาก จึงยากที่จะมีฉันทามติในการเจรจาในเวทีองค์การการค้าโลก ทำให้การเจรจารอบโดฮา^{๑๑} (Doha Round) ภายใต้องค์การการค้าโลกซึ่งเริ่มขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๔ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกเปิดเสรีเพิ่มเติมจากพันธกรณีที่มียุติแล้ว ร่วมกันปรับปรุงกฎเกณฑ์ทางการค้าปรับปรุงกฎเกณฑ์ในการยุติข้อพิพาท รวมทั้งแก้ไขปัญหที่เกิดจากการปฏิบัติตามพันธกรณีรอบอุรุกวัย ไม่คืบหน้า

ในช่วงระยะเวลากว่า ๑๐ ปีที่ผ่านมา การเจรจาการค้าในกรอบโดฮาขององค์การการค้าโลกอยู่ในภาวะชะงักงัน และเกิดวิกฤตในเศรษฐกิจโลก ได้ก่อให้เกิดผลในการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในลักษณะที่เริ่มจากการเจรจาในวงเล็กด้วยความสมัครใจของประเทศที่เข้าร่วมก่อนที่จะขยายไปสู่วงที่ใหญ่ขึ้น (Building Block Approach) เพื่อหาแนวร่วมและฉันทามติในเรื่องต่างๆ ที่สมาชิกองค์การการค้าโลกยังมีท่าทีที่ขัดแย้งกัน และเรื่องใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรีในเศรษฐกิจโลกยุคใหม่ ซึ่งองค์การการค้าโลกยังไม่มีผลการเจรจาเนื่องจากการเจรจารอบโดฮาไม่คืบหน้ามาเป็นเวลานานถึง ๑๐ ปี ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีผลสะท้อนดังนี้

๑.๒.๑. การทำความตกลงเปิดเสรี (Free Trade Agreements : FTAs) มีแนวโน้มสูงขึ้นจนกลายเป็นกระแสหลักในการเจรจาเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศ

ประเทศสมาชิกองค์การการค้าโลกหันไปเจรจาทำความตกลงเปิดเสรีทางเศรษฐกิจการค้าระหว่างกัน (เรียกกันทั่วไปว่า Free Trade Agreements: FTAs หรือ Regional Trade Agreements: RTAs) เป็นกลุ่มประเทศ (ทั้งในภูมิภาคเดียวกัน เช่น ความตกลงที่เป็นเสาหลักในการสร้างประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) เป็นต้น และข้ามภูมิภาค เช่น การเจรจาทำความตกลง TPP เป็นต้น) หรือในรูปแบบทวิภาคีมากยิ่งขึ้น โดยกฎเกณฑ์ขององค์การการค้าโลกเปิดให้ทำได้ เพราะการเปิดเสรีระหว่างกันเป็นกลุ่มๆ หรือเป็นคู่ๆ นี้เป็นการขยายฐานการเปิดเสรีของประเทศสมาชิกที่จะส่งผลกระทบต่อในระดับโลก แต่ต้องดำเนินการอย่างสอดคล้องกับกฎเกณฑ์และเงื่อนไขที่องค์การการค้าโลกกำหนดไว้

การเจรจาทำความตกลง FTAs/RTAs เป็นกระแสที่เริ่มมาเมื่อสองทศวรรษก่อนและกำลังขยายตัวอย่างต่อเนื่อง แสดงถึงการพลิกผันจากเดิมที่แอกต์/องค์การการค้าโลกเป็นศูนย์กลางของการเจรจาเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศ มาเป็นการเจรจาเปิดเสรีจากวงที่เล็กกว่าไปพร้อมๆ กันหลายๆ วงทั่วโลก เพราะการเจรจาประสบผลสำเร็จได้ง่ายกว่า และให้ประโยชน์แก่ประเทศภาคีในการ



^{๑๑} กระทรวงพาณิชย์ โดยกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ได้จัดทำกรอบการเจรจาการค้าพหุภาคีภายใต้องค์การการค้าโลก โดยกำหนดแนวทางเพื่อใช้ในการเจรจารอบโดฮาให้เป็นไปในทิศทางที่เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศไทยโดยรวม และรัฐสภาได้ให้ความเห็นชอบแล้วเมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๒

สร้างพันธมิตรทางเศรษฐกิจ รวมถึงขยายการค้าและการลงทุนระหว่างกัน โดยความตกลง FTAs/RTAs ส่วนใหญ่มีกรอบที่ครอบคลุมความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจภาพรวมและสร้างความเชื่อมโยงแบบบูรณาการใน ๔ ด้านหลัก คือ การเปิดเสรีด้านการค้าสินค้า บริการ และการลงทุน ตลอดจนความร่วมมือทางเศรษฐกิจในทุกด้านตามความสมัครใจ และความตกลงลักษณะนี้สามารถปรับปรุงและพัฒนาต่อไปได้ (Living Agreements) โดยลักษณะดังกล่าวของความตกลง FTAs/RTAs ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศภาคีมีพัฒนาการและมีการเปิดเสรีระหว่างกันอย่างเข้มข้นยิ่งขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งเป็นการยกระดับการเปิดเสรีที่สูงกว่าข้อผูกพันภายใต้กรอบองค์การการค้าโลก หรืออีกนัยหนึ่ง FTAs/RTAs ทำให้ข้อผูกพันในองค์การการค้าโลกเป็นมาตรฐานกลางที่ใช้กับประเทศที่ไม่ได้เป็นภาคี FTAs/RTAs แต่ข้อผูกพันใน FTAs/RTAs เป็นส่วนเพิ่มที่แลกเปลี่ยนกันเป็นพิเศษเฉพาะประเทศที่เป็นภาคีเท่านั้น และคลุมไปถึงการเปิดเสรีในด้านการลงทุน ซึ่งองค์การการค้าโลกไม่ได้มีการเจรจา ทั้งนี้ จนถึงปัจจุบัน ประเทศไทยได้ทำความตกลงเปิดเสรีทางเศรษฐกิจการค้ากับประเทศสมาชิกอาเซียนรวม ๓ ฉบับ (ด้านสินค้า บริการ และการลงทุน) เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการสร้างประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community) และทำความตกลงเปิดเสรี (FTAs) กับประเทศคู่ค้าอื่นๆ รวม ๑๑ ฉบับ (ระดับทวิภาคีและระดับอาเซียนกับประเทศภาคีนอกอาเซียน) ซึ่งเป็นความตกลงที่ครอบคลุมการเปิดเสรีทั้งด้านสินค้า บริการ และการลงทุน ในฉบับเดียว

๑.๒.๒. การขยายขอบเขตของเรื่องที่เจรจา รวมถึงเรื่องใหม่ๆ ตามความเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลก

หากเปรียบเทียบกับเมื่อ ๑๐ ปีก่อน การเจรจาทำความตกลง FTAs/RTAs ในปัจจุบันได้มีวิวัฒนาการมาสู่มาตรฐานใหม่ที่มีกรอบการเจรจากว้างขวางขึ้น เป็นการเจรจาที่ให้แต้มต่อแก่ประเทศกำลังพัฒนาลดน้อยลง และยกระดับสูงขึ้นจากมาตรฐานเดิม ทั้งในด้านการเปิดเสรีและการสร้างกฎกติการะหว่างประเทศ ซึ่งใช้บังคับเฉพาะระหว่างประเทศที่เป็นภาคี เท่ากับเป็นการสร้างแนวร่วมในการต่อยอดและสร้างเสริมเพิ่มเติมกฎกติกาที่องค์การการค้าโลกยังก้าวไปไม่ถึง โดยการต่อยอดดังกล่าวจะขยายฐานไปสู่ความตกลงในกรอบองค์การการค้าโลกต่อไปในอนาคต การเจรจาทุกระดับ ทั้งในระดับทวิภาคี กลุ่มประเทศ และระดับโลก (ในองค์การการค้าโลก) ต่างมีเป้าหมายเดียวกัน คือการขยายขอบเขตการเปิดเสรีและความร่วมมือทางเศรษฐกิจการค้าทั้งเชิงกว้างและเชิงลึก เรื่องที่เจรจาส่วนใหญ่จึงเป็นเรื่องเดียวกัน (Cross Cutting Issues) นอกจากนี้ เอเปคซึ่งเป็นกลุ่มประเทศที่มีบทบาทสำคัญในเศรษฐกิจโลกและในองค์การการค้าโลก ได้ร่วมมือกันขยายการค้าและการลงทุนใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการค้าและการลงทุน ซึ่งเป็นการเตรียมการสำหรับการเจรจาทำความตกลง FTA ระหว่างสมาชิกเอเปค (FTAAP) ในอนาคต แบ่งได้เป็น ๓ ส่วน คือ

(๑) การลดอุปสรรคและการอำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุนระหว่างกันบนพื้นฐานกฎกติกาขององค์การการค้าโลก

(๒) การพัฒนาสร้างมาตรฐานในด้านต่างๆ ที่อยู่ในกรอบการค้าและการเจรจาในองค์การการค้าโลก รวมทั้งการสร้างฉันทามติในหมู่ประเทศสมาชิกในเรื่องสำคัญๆ ที่ยังชะงักงันอยู่ในการเจรจาขอบเขตขององค์การการค้าโลก เช่น เรื่องการค้าและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการเปิดเสรีการค้าสินค้าและบริการสิ่งแวดล้อม (Environmental Goods and Services: EGS) ซึ่งเป็นเรื่องหนึ่งภายใต้กรอบงานการพัฒนาสร้างความเติบโตทางเศรษฐกิจโดยหลีกเลี่ยงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (Green Growth) เรื่องนโยบายการแข่งขันทางการค้า พาณิชนโยบายอิเล็กทรอนิกส์ และทรัพย์สินทางปัญญา เป็นต้น ซึ่งจะเป็พื้นฐานสำหรับการเจรจาต่อยอดในกรอบองค์การการค้าโลกต่อไป และ

(๓) การริเริ่มศึกษาและแลกเปลี่ยนประสบการณ์กันในด้านใหม่ๆ ที่ยังไม่มีผลการเจรจาในองค์การการค้าโลก เช่น การค้ากับเทคโนโลยีและนวัตกรรม การพัฒนา SMEs การสร้างความสอดคล้องด้านกฎระเบียบที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจ และความมั่นคงทางอาหาร เป็นต้น ซึ่งอาจเป็นพื้นฐานสำหรับการเจรจาขององค์การการค้าโลกต่อไปในอนาคตด้วย

๒. การดำเนินงานและการเจรจาในกรอบความตกลงว่าด้วยการก่อตั้งองค์การการค้าโลก

การดำเนินงานและการเจรจาในองค์การการค้าโลกแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

๒.๑. การดำเนินงานและการเจรจาภายใต้ความตกลงก่อตั้งองค์การการค้าโลก ปี ๒๕๓๘

๒.๑.๑. การติดตามและตรวจสอบการปฏิบัติ (implementation) ตามพันธกรณีในกรอบความตกลงต่างๆ ภายใต้ความตกลงก่อตั้งองค์การการค้าโลก (ประกอบด้วยความตกลงพหุภาคีด้านต่างๆ ทั้งสิ้น ๑๕ ฉบับ^๔ และความตกลงหลายฝ่ายตามความสมัครใจของสมาชิกอีก ๒ ฉบับ^๕)

๒.๑.๒. การปรับปรุงและพัฒนาความตกลงต่างๆ เช่น การทำเอกสารภาคผนวกของความตกลงว่าด้วยมาตรการด้านการลงทุนที่เกี่ยวกับการค้า (TRIM Agreement) การปรับปรุงความตกลงหลายฝ่ายว่าด้วยการจัดซื้อและจัดจ้างภาครัฐ เป็นต้น

๒.๑.๓. การยุติกรณีพิพาททางการค้า (dispute settlement) ระหว่างสมาชิก

๒.๒. การเจรจาเป็นรอบๆ (ปัจจุบันคือรอบโดฮา) เพื่อเปิดเสรีเพิ่มเติมและพัฒนามาตรการทางการค้า

กรอบการเจรจาการค้าพหุภาคีภายใต้องค์การการค้าโลกที่รัฐสภาได้ให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ นั้นครอบคลุมเฉพาะส่วนข้อ ๒.๒. โดยไม่ได้รวมข้อ ๒.๑. ซึ่งเป็นงานพื้นฐานขององค์การการค้าโลกที่มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องภายใต้คณะกรรมการชุดต่างๆ โดยการดำเนินการในส่วนนี้อาจมีผลเป็นการแก้ไขพันธกรณีเดิมหรือสร้างพันธกรณีใหม่ ตามความประสงค์ของไทย หรือของประเทศสมาชิกอื่น หรือเป็นการปฏิบัติตามระบบและกฎเกณฑ์ขององค์การการค้าโลก ซึ่งในกรณีที่เป็นการเพิ่มความประสงค์ของสมาชิกอื่น จะเป็นเรื่องที่ไทยไม่อาจคาดการณ์หรือวางแผนงานได้ล่วงหน้า และองค์การการค้าโลกมีการกำหนดกรอบเวลาในกระบวนการดำเนินการไว้เป็นระยะเวลาดำเนินการ ทำให้ไทยต้องเร่งดำเนินการเพื่อรักษาสิทธิและผลประโยชน์ของไทย อาทิ

— การแก้ไขข้อผูกพันภายใต้ความตกลงขององค์การการค้าโลก ซึ่งมีทั้งกรณีที่ไทยอาจมีความจำเป็นต้องดำเนินการและต้องเจรจากับสมาชิกอื่นที่อาจได้รับผลกระทบ เพื่อขอความยินยอมและชดเชย

^๔ ได้แก่ ความตกลงแกตต์ ความตกลงว่าด้วยการเกษตร ความตกลงว่าด้วยการใช้บังคับมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช ความตกลงว่าด้วยอุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า ความตกลงว่าด้วยมาตรการการลงทุนที่เกี่ยวข้องกับการค้า ความตกลงว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาด ความตกลงว่าด้วยการประเมินราคาศุลกากร ความตกลงว่าด้วยการตรวจสอบก่อนส่งออก ความตกลงว่าด้วยกฎเกี่ยวกับถิ่นกำเนิดสินค้า ความตกลงว่าด้วยวิธีดำเนินการออกใบอนุญาตนำเข้า ความตกลงว่าด้วยการอุดหนุนและมาตรการตอบโต้ ความตกลงว่าด้วยมาตรการปกป้อง ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ ความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า ความเข้าใจว่าด้วยกฎและกระบวนการที่ใช้กับการระงับข้อพิพาท นอกจากนี้ ยังมีกลไกการทบทวนนโยบายการค้า

^๕ ได้แก่ ความตกลงว่าด้วยการค้าอากาศยานพลเรือน และความตกลงว่าด้วยการจัดซื้อโดยรัฐ

ผลกระทบให้ และในกรณีที่ประเทศสมาชิกอื่นอาจขอแก้ไขข้อผูกพันและขอเจรจากับไทยในฐานะประเทศที่ได้รับผลกระทบ

- การขอผ่อนผันไม่ปฏิบัติตามพันธกรณี (waiver) ภายใต้ความตกลงขององค์การการค้าโลก
- การยุติกรณีพิพาททางการค้าซึ่งไทยอาจเป็นฝ่ายฟ้องร้องหรือถูกสมาชิกอื่นฟ้องร้อง จึงต้องเจรจากับคู่กรณีเพื่อยุติกรณีพิพาทโดยอาจต้องมีการปรับปรุงมาตรการทางการค้าหรือต้องชดเชยหรือดำเนินการในรูปแบบอื่นๆให้สอดคล้องกับคำตัดสินและ/หรือกฎเกณฑ์ขององค์การการค้าโลก
- การเข้าร่วมเป็นภาคีความตกลงหลายฝ่ายในกรอบองค์การการค้าโลก เพื่อประโยชน์ของไทย
- การดำเนินการเพื่อพัฒนาระบบงานขององค์การการค้าโลกให้มีประสิทธิภาพ เช่น การปรับปรุงกลไกการยุติกรณีพิพาท การปรับปรุงกระบวนการในการทบทวนนโยบายการค้าของประเทศสมาชิก เป็นต้น

เนื่องจากการดำเนินการและการเจรจาดังกล่าวข้างต้นอาจเข้าข่ายการทำหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๙๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องกำหนดกรอบการเจรจาเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับองค์การการค้าโลก เพื่อกำหนดเป้าหมายและแนวทางการเจรจาเรื่องต่างๆ ให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในเศรษฐกิจโลกยุคใหม่ รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงในรูปแบบและวิธีการเจรจา ระหว่างประเทศ และให้สามารถดำเนินการอย่างบูรณาการในภาพรวม มีประสิทธิภาพ ทันทต่อเหตุการณ์ และเป็นประโยชน์สูงสุดโดยรวมต่อประเทศไทย

ค. วัตถุประสงค์และเป้าหมายการเจรจา

๑. วัตถุประสงค์

เพื่อกำหนดแนวทางการเจรจาเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศของไทยที่เกี่ยวข้องกับองค์การการค้าโลกในลักษณะบูรณาการ เพื่อให้เป็นประโยชน์สูงสุดต่อไทยในภาพรวม

๒. เป้าหมายการเจรจา

๒.๑. สร้างประโยชน์สูงสุดแก่ไทยในภาพรวม โดยคำนึงถึงระดับการพัฒนาของประเทศและนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันของไทยในระยะยาว ตามหลักการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

๒.๒. พัฒนาสร้างเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศในสาขาต่างๆที่เป็นประโยชน์ต่อไทย เพื่อการลดอุปสรรคและการอำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุน และการพัฒนาประเทศ

๒.๓. ให้มีระยะเวลาในการปรับตัวและมีมาตรการรองรับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการเปิดเสรี

ง. กรอบการเจรจา

กรอบการเจรจានี้จะใช้กับการเจรจาเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับองค์การการค้าโลกในลักษณะบูรณาการ เพื่อปกป้องและขยายผลประโยชน์ในภาพรวมของไทย โดยครอบคลุมเรื่องดังต่อไปนี้

๑. การเจรจาการค้าในกรอบโดฮา^๖ ภายใต้ปฏิญญาโดฮา (Ministerial Declaration) ซึ่งประเทศสมาชิกองค์การการค้าโลกมีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๔

๑.๑ การปฏิรูปการค้าสินค้าเกษตร

- ให้มีการลดหรือยกเลิกภาษีศุลกากรที่เรียกเก็บจากการนำเข้าและส่งออกสินค้าเกษตร รวมทั้งขยายโควตาภาษี (tariff quotas) ให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยให้มีข้อยืดหยุ่นและมีระยะเวลาในการปรับตัวที่เหมาะสมสำหรับสินค้าอ่อนไหว รวมถึงการกำหนดให้มีมาตรการปกป้องพิเศษสำหรับสินค้าเกษตรที่เหมาะสม

- ผลักดันให้มีการลดหรือยกเลิกอุปสรรคทางการค้าที่มีใช้ภาษีให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

- ให้มีการลดการอุดหนุนภายในลงมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ และมุ่งที่จะยกเลิกการอุดหนุนการส่งออก

- ปรับปรุงกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการเปิดตลาด การอุดหนุนภายใน และการอุดหนุนการส่งออกให้มีความชัดเจนและเป็นธรรมยิ่งขึ้น

๑.๒ การเปิดตลาดสินค้าอุตสาหกรรม

- ให้มีการลดหรือยกเลิกภาษีศุลกากรที่เรียกเก็บจากการนำเข้าและส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

- ผลักดันให้มีการลดหรือยกเลิกอุปสรรคทางการค้าที่มีใช้ภาษีให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

๑.๓ การค้าบริการ

- เปิดตลาดบริการบนพื้นฐานการเปิดเสรีอย่างค่อยเป็นค่อยไป ในระดับที่มากขึ้นกว่ารอบอุรุกวัย โดยมุ่งให้เกิดการลงทุนในการประกอบธุรกิจและเพิ่มโอกาสในการเข้าตลาดต่างประเทศในสาขาบริการที่ไทยมีศักยภาพ โดยคำนึงถึงระดับความพร้อมในการแข่งขันของผู้ประกอบการไทย

- ผลักดันประเทศพัฒนาแล้วให้ผูกพันการเปิดตลาดบริการในสาขาและรูปแบบการค้าบริการ (Mode of Supply) ที่เป็นประโยชน์ต่อไทยให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

- พัฒนากฎเกณฑ์การค้าบริการเพื่อลดอุปสรรคทางการค้า รวมทั้งให้เกิดความเป็นธรรมแก่ประเทศกำลังพัฒนา

๑.๔ สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

- สนับสนุนการทบทวนความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการค้า (TRIPs) เพื่อให้ความชัดเจน เป็นธรรม และเหมาะสมกับระดับการพัฒนาของประเทศกำลังพัฒนา

^๖ สาระในส่วนนี้เป็นไปตามนัยที่รัฐสภาได้ให้ความเห็นชอบภายใต้กรอบการเจรจาการค้าพหุภาคีภายใต้องค์การการค้าโลก เมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๒

๑.๕ การปรับปรุงและพัฒนากฎเกณฑ์ทางการค้า การปฏิบัติตามพันธกรณี และความโปร่งใส

- ปรับปรุงและพัฒนากฎเกณฑ์ทางการค้า เช่น เรื่องการทุ่มตลาด การอุดหนุนและอากรตอบโต้ การอุดหนุนประมง มาตรการปกป้อง การรวมกลุ่มทางภูมิภาค และการปฏิบัติตามพันธกรณี รอบอุรุกวัย เป็นต้น เพื่อให้เกิดประโยชน์และเป็นธรรมแก่สมาชิกโดยรวมมากขึ้น
- สนับสนุนให้เพิ่มความโปร่งใส โดยมีกฎหมายและข้อบังคับภายใน (Domestic Regulation) รองรับ และมีกระบวนการในการเผยแพร่กฎหมายและข้อบังคับดังกล่าวให้แก่สาธารณชนและผู้ประกอบการ

๑.๖ การยุติกรณีพิพาท

- สนับสนุนการปรับปรุงกฎเกณฑ์และกระบวนการยุติกรณีพิพาท ขององค์การการค้าโลก ให้เป็นธรรมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๑.๗ การค้าและสิ่งแวดลอม

- สนับสนุนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและป้องกันการใช้มาตรการด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อกีดกันทางการค้า
- ให้มีการลดหรือยกเลิกภาษีศุลกากรและอุปสรรคทางการค้าที่มีใช้ภายในการค้าสินค้าและบริการด้านสิ่งแวดล้อม

๑.๘ การปฏิบัติอย่างเป็นพิเศษและแตกต่าง (Special and Differential Treatment) และการพัฒนาศักยภาพ (Capacity Building) ของประเทศกำลังพัฒนาและประเทศพัฒนาน้อยที่สุด

- ให้มีการปฏิบัติเป็นพิเศษและแตกต่าง (S&D) สำหรับประเทศกำลังพัฒนาและประเทศพัฒนาน้อยที่สุด เพื่อให้สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม
- สนับสนุนให้ประเทศที่มีเศรษฐกิจขนาดเล็กได้เข้ามามีส่วนรวมในการค้าพหุภาคีมากยิ่งขึ้น
- เข้าร่วมพิจารณาแนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้สินและการเงินของประเทศกำลังพัฒนา โดยใช้ระบบการค้าพหุภาคีเป็นเครื่องมือ และเรื่องการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ประเทศกำลังพัฒนา โดยให้ไทยได้ประโยชน์สูงสุดในภาพรวม เพื่อให้ประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งรวมถึงประเทศไทย และประเทศที่มีรายได้ต่ำสามารถปรับตัวและปฏิบัติตามความตกลง รวมทั้งสามารถใช้สิทธิของตนเองตามที่ความตกลงให้ไว้ได้
- สนับสนุนให้มีความร่วมมือทางวิชาการ และการเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้ประกอบการ โดยเฉพาะผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม

๑.๙ เรื่องอื่น ๆ

เช่น การส่งเสริมและพัฒนาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ การเพิ่มประสิทธิภาพและการอำนวยความสะดวกด้านการค้า และการป้องกันการกีดกันการค้าโดยอ้างเรื่องสิทธิแรงงาน และการปรับปรุงกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า เป็นต้น

๒. การดำเนินการและการเจรจาในกรอบความตกลงว่าด้วยการก่อตั้งองค์การการค้าโลก^๗

๒.๑ การเจรจาเพื่อขอแก้ไขข้อผูกพันหรือให้ความเห็นชอบกรณีสมาชิกอื่นขอแก้ไขข้อผูกพัน รวมทั้งการเจรจาขอขดเชยหรือให้การขดเชยภายใต้ความตกลงแกตต์ ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ และความตกลงว่าด้วยการเกษตร

๒.๒ การเจรจาเพื่อขออนุญาตปฏิบัติตามพันธกรณีหรือให้ความเห็นชอบกรณีสมาชิกอื่นขออนุญาตปฏิบัติตามพันธกรณี (Waiver) ภายใต้ความตกลงขององค์การการค้าโลก

๒.๓ การดำเนินการภายใต้กระบวนการยุติกรณีพิพาทขององค์การการค้าโลก ซึ่งครอบคลุมถึงการกำหนดระยะเวลาเพื่อปฏิบัติตามคำตัดสินขององค์กรระงับข้อพิพาท การขดเชย และการเร่งรัดหรือขยายเวลาของกระบวนการระงับข้อพิพาท เป็นต้น

๒.๔ การเจรจาขอขดเชยหรือให้การขดเชยภายใต้ความตกลงว่าด้วยมาตรการปกป้อง

๒.๕ การเจรจาเพื่อรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจภายใต้ความตกลงแกตต์และความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ และข้อมติเรื่องการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนา (Enabling Clause)

๒.๖ การเจรจาเรื่องการเปิดตลาดขั้นต่ำ (Minimum Market Access) และการเจรจาเรื่องการขดเชยภายใต้ความตกลงว่าด้วยการเกษตร

๒.๗ การเจรจาเรื่องการประเมินความสอดคล้องของมาตรฐานและการยอมรับมาตรฐานร่วม ภายใต้ความตกลงว่าด้วยอุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า และความตกลงว่าด้วยการใช้บังคับมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช

๒.๘ การเจรจาเรื่องการกำหนดกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าที่ไม่มีการให้สิทธิพิเศษทางการค้า (Non-Preferential Rules of Origin)

๒.๙ การเจรจาเพื่อปรับปรุงความตกลงภายใต้องค์การการค้าโลก

๒.๑๐ การเจรจาเรื่องอื่นๆ ภายใต้ความตกลง (Agreements) ความเข้าใจ (Understandings) และข้อมติ (Decisions) ในกรอบความตกลงว่าด้วยการก่อตั้งองค์การการค้าโลก

๓. การเจรจาเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์การการค้าโลก

๓.๑ เรื่องใหม่ๆ (New Issues) ที่มีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับการค้า อาทิ การต่อต้านการกีดกันทางการค้า ความมั่นคงทางอาหาร ความสัมพันธ์ระหว่างการค้าและอัตราแลกเปลี่ยน ความสัมพันธ์ระหว่างการค้าและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป็นต้น

๓.๒ การเจรจาขยายความตกลงว่าด้วยการค้าสินค้าเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology Agreement: ITA) ซึ่งครอบคลุมการขยายขอบเขตของความตกลงฯ ทั้งในส่วนของสินค้าและบริการเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงการแก้ไขอุปสรรคทางการค้าที่มีใช้ภายในศุลกากร

^๗ รัฐสภาได้ให้ความเห็นชอบให้ไทยเข้าเป็นสมาชิกขององค์การการค้าโลกและเห็นชอบพระราชบัญญัติคุ้มครองการดำเนินงานขององค์การการค้าโลก เมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๗

๓.๓ การเจรจาเข้าเป็นภาคีความตกลงหลายฝ่าย (Plurilateral Agreement) ภายใต้องค์การการค้าโลก เช่น ความตกลงว่าด้วยการจัดซื้อโดยรัฐ เป็นต้น

๓.๔ การเจรจาเพื่อรับสมาชิกใหม่องค์การการค้าโลก

๓.๕ การพัฒนาระบบการดำเนินงานภายในองค์การการค้าโลก เช่น ระบบการทบทวนนโยบายการค้า การดำเนินงานตามแผนงานพัฒนาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และการปรับปรุงกลไกยุติกรณีพิพาท เป็นต้น

๓.๖ การดำเนินการภายใต้เอเปคที่เกี่ยวข้องกับองค์การการค้าโลก ซึ่งครอบคลุมเรื่องที่มีการเจรจาภายใต้องค์การการค้าโลกเช่นกัน เช่น เรื่องสินค้าและบริการสิ่งแวดล้อม เป็นต้น และการเจรจาภายใต้กฎกติกาขององค์การการค้าโลกว่าด้วยการรวมกลุ่มเศรษฐกิจเพื่อจัดทำความตกลงเปิดเสรีทางเศรษฐกิจของเอเชียและแปซิฟิก (Free Trade Agreement of the Asia Pacific: FTAAP) ในอนาคต

๓.๗ การเจรจาเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องที่จะเป็นประโยชน์ต่อประเทศไทยในภาพรวม ให้ถือว่ากรอบการเจรจาฉบับนี้เป็นกรอบการเจรจาสำหรับเรื่องดังกล่าว

ทั้งนี้ เรื่องการปรับพิกัดศุลกากร (Harmonized System Transposition) การปรับปรุงกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าเฉพาะราย (product specific rules) รวมทั้งเรื่องการศุลกากรด้านอื่นๆ ในการเจรจาเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับองค์การการค้าโลก ซึ่งส่งผลให้มีการเจรจาเนื่องจากเกิดการเปลี่ยนแปลงข้อผูกพันของไทยหรือของประเทศคู่ภาคี ให้ถือว่ากรอบการเจรจาฉบับนี้เป็นกรอบการเจรจาสำหรับเรื่องดังกล่าว ทั้งในการเจรจาการค้ารอบโตฮา การดำเนินการและการเจรจาในรอบความตกลงว่าด้วยการก่อตั้งองค์การการค้าโลก และการเจรจาเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์การการค้าโลก

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ
กระทรวงพาณิชย์
มีนาคม ๒๕๕๕

เอกสารหมายเลข ๓

กรอบการเจรจาการค้าพหุภาคีภายใต้องค์การการค้าโลก

1. แนวนโยบายของรัฐบาลและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

แนวนโยบายของรัฐบาลชุดปัจจุบัน

เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2551 นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายการต่างประเทศ และเศรษฐกิจระหว่างประเทศของรัฐบาลต่อรัฐสภา ว่ารัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนการเข้าร่วมในข้อตกลงระหว่างประเทศทั้งทวีภาคีและพหุภาคีที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศ ปรับปรุงแก้ไขข้อตกลงที่ก่อให้เกิดผลกระทบทางลบต่อประชาชนและสังคม รวมทั้งกระชับความร่วมมือและความเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์กับประเทศที่มีบทบาทสำคัญของโลกและประเทศคู่ค้าของไทยในภูมิภาคต่าง ๆ เพื่อรักษาและขยายความร่วมมือทางการเมือง ความมั่นคง เศรษฐกิจ การค้า การเงิน การลงทุน และการท่องเที่ยว รวมทั้งแสวงหาตลาดใหม่ เพื่อพัฒนาความร่วมมือด้านทรัพยากร วัตถุดิบ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และองค์ความรู้ใหม่

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเจรจาการค้าพหุภาคี

รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 มาตรา 190 วรรคสาม กำหนดให้ก่อนการดำเนินการเพื่อทำหนังสือสัญญากับนานาประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศตามวรรคสอง คณะรัฐมนตรีต้องให้ข้อมูล และจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และต้องชี้แจงต่อรัฐสภาถึงการทำหนังสือสัญญานั้น นอกจากนี้ ให้คณะรัฐมนตรีเสนอกรอบการเจรจาต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบ

2. เหตุผลและความจำเป็นของไทยในการเข้าร่วมการเจรจาการค้าพหุภาคีภายใต้องค์การการค้าโลก

การค้าการลงทุนระหว่างประเทศถือเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ก่อให้เกิดการค้าการลงทุนในประเทศซึ่งนำไปสู่เป็นการสร้างงาน ทำให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นและมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นในขณะเดียวกัน การค้าการลงทุนระหว่างประเทศยังเป็นเครื่องมือในการเพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการไทยให้อยู่ในระดับที่ได้รับการยอมรับจากประเทศคู่ค้า ทั้งนี้ เห็นได้จากสัดส่วนการค้าระหว่างประเทศของไทยต่อมวลรวมภายในประเทศ (GDP) ที่สูงถึงร้อยละ 130.27% (มกราคม – พฤศจิกายน 2551) และคาดว่าภาคการค้าระหว่างประเทศจะมีความสำคัญในระดับนี้ต่อไปในระยะยาว ตามประมาณการของคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ไทยจะมีสัดส่วนการค้าระหว่างประเทศต่อ GDP ในปี 2552 ร้อยละ 137.75 ประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการค้าดังกล่าว จึงได้เข้าไปมีส่วนร่วมในเวทีการค้าโลก ทั้งในระดับพหุภาคี ระดับภูมิภาค อนุภูมิภาค และระดับทวีภาคี

การเจรจาการค้าพหุภาคีภายใต้องค์การการค้าโลกถือเป็นเวทีหนึ่งที่ไทยให้ความสำคัญมาโดยตลอด เนื่องจากเป็นเวทีในการเจรจาลดอุปสรรคและข้อกีดกันทางการค้า การจัดทำกฎกติกาการค้าระหว่างประเทศ เพื่อสนับสนุนให้การค้าโลกมีความเสรียิ่งขึ้นบนพื้นฐานของการแข่งขันที่เป็นธรรม นอกจากนี้ยังเป็นเวทีในการยุติข้อพิพาททางการค้าระหว่างประเทศสมาชิก และเป็นกลไกตรวจสอบและทบทวน

นโยบายการค้าของประเทศสมาชิก และเพื่อให้ความช่วยเหลือและเสริมสร้างศักยภาพทางการค้าของประเทศกำลังพัฒนาอีกด้วย ซึ่งประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (General Agreement on Tariffs and Trade: GATT) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 และต่อมาเมื่อ GATT เปลี่ยนสถานะเป็นองค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2538 ไทยก็ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกผู้ก่อตั้ง และได้เข้าร่วมในการเจรจาภายใต้องค์การการค้าโลกอย่างใกล้ชิดมาอย่างต่อเนื่อง

การเจรจาภายใต้องค์การการค้าโลกจะจัดขึ้นเป็นรอบ ๆ โดยรอบปัจจุบันหรือรอบโดฮา เริ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2544 โดยเริ่มแรกได้กำหนดให้มีระยะเวลาในการเจรจา 3 ปี อย่างไรก็ตาม ประเทศสมาชิกได้ตกลงเลื่อนการเจรจาออกไป เนื่องจากไม่สามารถบรรลุข้อตกลงได้ ทำให้การเจรจารอบโดฮายืดเยื้อมายาวนานจนปัจจุบัน

3. วัตถุประสงค์และเป้าหมายการเจรจาในภาพรวม

วัตถุประสงค์

เพื่อผลักดันและปกป้องผลประโยชน์ของประเทศ ทั้งในส่วนสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรม การค้าบริการ และทรัพย์สินทางปัญญา เป็นไปตามความเหมาะสมของระดับการพัฒนาของประเทศกำลังพัฒนา นอกจากนี้ ยังแสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญต่อระบบการค้าพหุภาคีของไทย และยืนยันบทบาทการเป็นประเทศที่ให้ความสำคัญในการค้าสินค้าเกษตรในเวทีระหว่างประเทศของประเทศไทย

เป้าหมายการเจรจา

1. เจรจาให้ได้ผลประโยชน์ในภาพรวมสูงสุดตามที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย โดยคำนึงถึงระดับการพัฒนาของประเทศภาคี ตามหลักการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน มีภูมิคุ้มกันต่อความผันผวนทางเศรษฐกิจของโลก
2. มีระยะเวลาในการปรับตัวและมาตรการรองรับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการเปิดเสรี

4. กรอบการเจรจาในแต่ละประเด็น

สมาชิกทั้งหมดจะตกลงว่า จะเจรจาในประเด็นใดบ้างก่อนเริ่มเจรจา สำหรับประเทศไทย ในประเด็นต่าง ๆ ที่จะมีการตกลงเจรจากันนั้น จะกำหนดกรอบการเจรจาไว้ ดังนี้

4.1 การปฏิรูปการค้าสินค้าเกษตร

- ให้มีการลด/ยกเลิกอากรศุลกากร ที่เรียกเก็บจากสินค้าเกษตร และขยายโควตาให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยให้มีข้อยืดหยุ่นที่เหมาะสมและมีระยะเวลาในการปรับตัวที่เหมาะสมสำหรับสินค้าที่มีความอ่อนไหวทั้งหมดของประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนา รวมถึงการกำหนดให้มีมาตรการปกป้องพิเศษสำหรับสินค้าเกษตรที่เหมาะสม

- ให้มีการลดการอุดหนุนภายในลงมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ และมุ่งที่จะยกเลิกการอุดหนุนการส่งออก

- ผลักดันให้มีการให้การปฏิบัติที่เป็นพิเศษและแตกต่าง (Special and Differential Treatment : S&D) สำหรับประเทศกำลังพัฒนาที่เหมาะสม

- ปรับปรุงกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการเปิดตลาด การอุดหนุนภายใน และการอุดหนุนการส่งออกให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

- ในเรื่องกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร ให้ใช้เกณฑ์มาตรฐานระหว่างประเทศตามที่คู่ภาคีตกลงกันหรือตามเกณฑ์ขององค์การระหว่างประเทศที่คู่ภาคีเป็นสมาชิกอยู่ และหากมีการเปลี่ยนแปลงเกณฑ์ดังกล่าวตามมาตรฐานระหว่างประเทศหรือโดยองค์การระหว่างประเทศในอนาคตภายหลังจากที่ความตกลงมีผลใช้บังคับแล้ว ซึ่งส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงข้อผูกพันของประเทศไทย ก็สามารถทำได้ หากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวไม่กระทบต่อผลประโยชน์ของประเทศไทยตามข้อผูกพันที่มีอยู่เดิมในภาพรวม

4.2 การเปิดตลาดสินค้าอุตสาหกรรม

- ให้มีการลด/ยกเลิกอากรศุลกากร ที่เรียกเก็บจากสินค้าอุตสาหกรรมให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

- ผลักดันให้มีการให้การปฏิบัติที่เป็นพิเศษและแตกต่าง (Special and Differential Treatment : S&D) สำหรับประเทศกำลังพัฒนา รวมทั้งผลักดันให้มีระยะเวลาในการปรับตัวที่เหมาะสมแก่สินค้าที่มีความอ่อนไหวของไทย

- ผลักดันให้มีการลดหรือเลิกอุปสรรคทางการค้าที่มีใช้ภาษีให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

- ในเรื่องกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร ให้ใช้เกณฑ์มาตรฐานระหว่างประเทศตามที่คู่ภาคีตกลงกันหรือตามเกณฑ์ขององค์การระหว่างประเทศที่คู่ภาคีเป็นสมาชิกอยู่ และหากมีการเปลี่ยนแปลงเกณฑ์ดังกล่าวตามมาตรฐานระหว่างประเทศหรือโดยองค์การระหว่างประเทศในอนาคตภายหลังจากที่ความตกลงมีผลใช้บังคับแล้ว ซึ่งส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงข้อผูกพันของประเทศไทย ก็สามารถทำได้ หากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวไม่กระทบต่อผลประโยชน์ของประเทศไทยตามข้อผูกพันที่มีอยู่เดิมในภาพรวม

4.3 กฎถิ่นกำเนิดสินค้า

- ผลักดันให้มีกฎถิ่นกำเนิดสินค้าสำหรับการค้าในองค์การการค้าโลก โดยให้สอดคล้องกับโครงสร้างการผลิตของไทยให้มากที่สุด

- ในเรื่องกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร ให้ใช้เกณฑ์มาตรฐานระหว่างประเทศตามที่คู่ภาคีตกลงกันหรือตามเกณฑ์ขององค์การระหว่างประเทศที่คู่ภาคีเป็นสมาชิกอยู่ และหากมีการเปลี่ยนแปลงเกณฑ์ดังกล่าวตามมาตรฐานระหว่างประเทศหรือโดยองค์การระหว่างประเทศในอนาคตภายหลังจากที่ความตกลงมีผลใช้บังคับแล้ว ซึ่งส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงข้อผูกพันของประเทศไทย ก็สามารถทำได้ หากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวไม่กระทบต่อผลประโยชน์ของประเทศไทยตามข้อผูกพันที่มีอยู่เดิมในภาพรวม

4.4 การค้าบริการ

- เปิดตลาดบริการบนพื้นฐานการเปิดเสรีอย่างค่อยเป็นค่อยไป ในระดับที่มากขึ้นกว่ารอบอุรุกวัย โดยเปิดตลาดในสาขาบริการที่จะส่งผลให้เกิดการลงทุนในการประกอบธุรกิจและ/หรือในสาขาบริการที่ไทยมีศักยภาพ โดยคำนึงถึงระดับความพร้อมในการแข่งขันของผู้ประกอบการ
- ผลักดันประเทศพัฒนาแล้วให้ผูกพันการเปิดตลาดบริการในสาขาและรูปแบบการค้าบริการ (Mode of Supply) ที่เป็นประโยชน์ต่อไทยให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้
- จัดทำกฎเกณฑ์การค้าบริการเพื่อลดอุปสรรคทางการค้า รวมทั้งให้เกิดความเป็นธรรมแก่ประเทศกำลังพัฒนา

4.5 สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

- สนับสนุนการทบทวนความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการค้า (TRIPs) เพื่อให้มีความชัดเจน เป็นธรรม และเหมาะสมกับระดับการพัฒนาของประเทศกำลังพัฒนา

4.6 การปรับปรุงกฎเกณฑ์ทางการค้า การปฏิบัติตามพันธกรณี และความโปร่งใส

- ปรับปรุงกฎเกณฑ์ทางการค้า (Rules) เช่น เรื่องการทุ่มตลาด การอุดหนุนและอากรตอบโต้ การอุดหนุนประมง มาตรการปกป้อง และการรวมกลุ่มทางภูมิภาค ให้มีความเป็นธรรมแก่สมาชิกโดยรวมมากขึ้น ตลอดจนแก้ไขเรื่องการปฏิบัติตามพันธกรณี (Implementation) รอบอุรุกวัยเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศสมาชิกมากขึ้น
- สนับสนุนให้มีกฎหมายและข้อบังคับภายในที่มีความโปร่งใส และมีกระบวนการในการเผยแพร่กฎหมายและข้อบังคับดังกล่าวให้แก่สาธารณชนและผู้ประกอบการ

4.7 ประเด็นเกี่ยวกับการระงับข้อพิพาท

- สนับสนุนการปรับปรุงกระบวนการระงับข้อพิพาท (Dispute Settlement) ขององค์การการค้าโลก ให้เป็นธรรมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมถึงการทำความตกลงทวิภาคีหรือหลายฝ่ายเพื่อระงับข้อพิพาททางการค้าที่เกิดขึ้นภายใต้กรอบองค์การการค้าโลก

4.8 ประเด็นเรื่องการค้าและสิ่งแวดลอม

- สนับสนุนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แต่ต้องไม่นำมาใช้เป็นเหตุผลในการกีดกันทางการค้า
- เข้าร่วมการเจรจาเพื่อลด/ยกเลิกอากรศุลกากรหรืออุปสรรคทางการค้าที่มีใช้ภายในการค้าสินค้าและบริการด้านสิ่งแวดล้อมให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

4.9 การปฏิบัติเป็นพิเศษและแตกต่างของประเทศกำลังพัฒนา และการพัฒนาศักยภาพ

- ให้มีการปฏิบัติเป็นพิเศษและแตกต่าง (S&D) สำหรับประเทศกำลังพัฒนาและพัฒนาน้อยที่สุด เพื่อให้สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม
- สนับสนุนให้ประเทศที่มีเศรษฐกิจขนาดเล็กได้เข้ามามีส่วนรวมในการค้าพหุภาคีมากยิ่งขึ้น
- เข้าร่วมการเจรจาเพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินของประเทศกำลังพัฒนา และเรื่องการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ประเทศกำลังพัฒนา โดยให้ไทยได้ประโยชน์สูงสุดในภาพรวม เพื่อให้ประเทศกำลังพัฒนา

ซึ่งรวมถึงประเทศไทย และประเทศที่มีรายได้ต่ำสามารถปรับตัวและปฏิบัติตามความตกลง รวมทั้งสามารถใช้สิทธิของตนเองตามที่มีความตกลงให้ไว้ได้

- สนับสนุนให้มีความร่วมมือทางวิชาการ และการเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้ประกอบการ โดยเฉพาะผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม

4.10 ประเด็นอื่น ๆ

- เข้าร่วมการเจรจาเพื่อส่งเสริมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งสนับสนุนให้มีความร่วมมือเพื่อนำไปสู่การพัฒนาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

- สนับสนุนให้มีความร่วมมือ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและช่วยอำนวยความสะดวกด้านการค้า โดยคำนึงถึงกฎหมายภายในประเทศที่เกี่ยวข้อง

- ผลักดันไม่ให้นำเรื่องสิทธิแรงงานมาใช้เป็นเหตุผลในการกีดกันทางการค้า

ทั้งนี้ เมื่อเจรจาเสร็จแล้วและ/หรือความตกลงมีผลใช้บังคับแล้ว หากสมาชิกองค์การการค้าโลกรวมทั้งไทยมีความจำเป็นต้องขอเปลี่ยนแปลงข้อตกลงหย่อนที่ให้ไว้ให้สามารถเจรจาได้โดยใช้สิทธิตามที่กำหนดไว้ในความตกลงที่เกี่ยวข้อง ในการเจรจาดังกล่าว จะมุ่งเจรจาให้การเปลี่ยนแปลงมีความสมดุลและไม่มีผลกระทบต่อผลประโยชน์ในภาพรวม

สำนักเจรจาการค้าพหุภาคี
กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ
19 มีนาคม 2552

เอกสารหมายเลข ๔

สรุปผลการประชุมรับฟังความเห็น เรื่อง กรอบการเจรจาภายใต้องค์การการค้าโลก

วันจันทร์ที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๕ เวลา ๑๓.๓๐ – ๑๖.๓๐ น.

ณ สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศได้จัดประชุมรับฟังความคิดเห็น เรื่อง กรอบการเจรจาภายใต้ องค์การการค้าโลก เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๕ โดยได้เชิญผู้แทนจากภาคเอกชน ประชาสังคม รัฐ วิชาการ และประชาชน เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเจรจาและแสดงข้อคิดเห็น โดยมีรองอธิบดีกรมเจรจาการค้า ระหว่างประเทศ (นายสมเกียรติ ตริรัตนพันธ์) เป็นประธาน โดยการประชุมมีสาระสำคัญ สรุปได้ดังนี้

๑. ผู้เข้าร่วมประชุม

รายชื่อปรากฏตามเอกสารแนบ

๒. สาระสำคัญของการประชุม

๒.๑ ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ทราบ

ประธานฯ แจ้งว่า มาตรา ๑๙๐ ภายใต้รัฐธรรมนูญไทยกำหนดว่า การจัดทำหนังสือสัญญาที่มีผลผูกพันด้านการค้าของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา และต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนก่อนการดำเนินการเพื่อทำหนังสือสัญญานั้น ๆ

ในการนี้ เนื่องจากการดำเนินการตามวาระงานปกติของไทยภายใต้องค์การการค้าโลกในฐานะ ประเทศสมาชิก เช่น การเข้าร่วมประชุมหรือที่จัดขึ้นอยู่เป็นประจำภายใต้องค์การการค้าโลก ของคณะผู้แทน ถาวรไทยประจำองค์การการค้าโลก (คพท.) ยังขาดการตีความที่สอดคล้องร่วมกันว่า การปฏิบัติดังกล่าวเข้า ข่าย “นัยสำคัญ” ที่ต้องดำเนินการตามมาตรา ๑๙๐ หรือไม่ และการเข้าร่วมหรือนั้นเข้าข่ายเป็น “การ เเจรจา” ซึ่งจะต้องขอกรอบการเจรจาเพื่อรัฐสภาเห็นชอบก่อนการดำเนินการหารือหรือไม่ ทั้งนี้ หากไทย เพิกเฉยไม่เข้าร่วมและอ้างเหตุผลต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญก่อนการเจรจา อาจทำให้เกิดความล่าช้าใน การร่วมเจรจาในประเด็นที่เกี่ยวข้องเพื่อรักษาผลประโยชน์ของประเทศ นอกจากนี้ ไทยอาจเสียโอกาสในการ แสดงความเห็นใด ๆ รวมถึงความเห็นคัดค้านในประเด็นที่มีผลกระทบต่อประเทศ

ดังนั้น กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศจึงอยู่ระหว่างจัดทำกรอบการเจรจาภายใต้องค์การ การการค้าโลก และจัดการประชุมนี้ขึ้นเพื่อรับฟังความคิดเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยกรมฯ จะรวบรวมเป็น ข้อมูลเพื่อดำเนินการจัดทำกรอบการเจรจาภายใต้องค์การการค้าโลก เพื่อสร้างความชัดเจนและสามารถใช้ เป็นพื้นฐานในการเจรจาภายใต้องค์การการค้าโลกในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

๒.๒ ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องเพื่อทราบ

ฝ่ายเลขานุการ แจ้งต่อที่ประชุมถึงภาพรวม สถานะล่าสุด และการดำเนินการภายใต้องค์การ การการค้าโลกของฝ่ายไทย ดังนี้

(๑) ความสำคัญขององค์การการค้าโลกต่อเศรษฐกิจไทย

■ ในปี ๒๕๕๔ ประเทศไทยมีส่วนการการค้าระหว่างประเทศของไทยต่อผลิตภัณฑ์มวลรวม ภายในประเทศ (GDP) สูงถึงร้อยละ ๑๒๓.๖๔ ดังนั้น การค้าระหว่างประเทศเป็นปัจจัยสำคัญในกระบวนการ ขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย

■ องค์การการค้าโลกเป็นองค์การการค้าระหว่างประเทศที่มีความสำคัญในด้านการกำหนดระบบและกฎเกณฑ์ทางการค้าในระดับพหุภาคี ที่ความตกลงทางการค้าทวิภาคีหรือภูมิภาคไม่สามารถทดแทนได้ โดยกฎเกณฑ์ทางการค้าภายใต้องค์การการค้าโลกยังเป็นพื้นฐานสำคัญในการใช้เพื่อเจรจาจัดทำความตกลงการค้าเสรี (Free Trade Agreement: FTA) ทั้งนี้ การสนับสนุนการค้าเสรีภายใต้องค์การการค้าโลก จะไม่ดำเนินการผ่านการลดภาษีเป็นศูนย์ในทันที แต่จะกำหนดระยะเวลาปรับตัว รวมถึงการให้สิทธิในการปฏิบัติที่แตกต่างเป็นพิเศษต่อประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งเป็นสมาชิกส่วนใหญ่ภายใต้องค์การการค้าโลก นอกจากนี้ องค์การการค้าโลกยังเป็นเวทีในการยุติข้อพิพาททางการค้าระหว่างประเทศสมาชิก โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของกฎเกณฑ์ทางการค้าที่กำหนดไว้และมีผลผูกพันต่อประเทศสมาชิกทั้งหมด ๑๕๓ ประเทศ ในคราวเดียวกัน ดังนั้น การเจรจาทวิภาคีหรือประเด็นต่าง ๆ ภายใต้องค์การการค้าโลก จึงส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศของไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

(๒) การเจรจาการค้ารอบโดฮาภายใต้องค์การการค้าโลก

■ กระทรวงพาณิชย์ โดยกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ได้จัดทำกรอบการเจรจาการค้าพหุภาคีภายใต้องค์การการค้าโลก เพื่อกำหนดหลักการสำคัญที่ใช้ในการเจรจารอบโดฮาให้เป็นไปในทิศทางที่เกิดประโยชน์ต่อประเทศไทยโดยรวม และรัฐสภาได้ให้ความเห็นชอบแล้วเมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๒

■ การเจรจารอบโดฮาถือกำเนิดจากการประชุมรัฐมนตรีองค์การการค้าโลกในปี พ.ศ. ๒๕๔๔ (ค.ศ. ๒๐๐๑) ณ เมืองโดฮา ประเทศกาตาร์ ครอบคลุมประเด็นเจรจา ๘ เรื่องสำคัญ ได้แก่ สินค้าเกษตร สินค้าอุตสาหกรรม บริการ การค้าและสิ่งแวดลอม ทรัพย์สินทางปัญญา การปรับปรุงกฎเกณฑ์ทางการค้า (เรื่องการตอบโต้การทุ่มตลาด การอุดหนุน การอุดหนุนประมง และการรวมกลุ่มภูมิภาค) การปรับปรุงกลไกระงับข้อพิพาท และการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติตามพันธกรณีรอบอุรุกวัย

■ อย่างไรก็ตาม กระทั่งปัจจุบัน การเจรจารอบโดฮาประสบภาวะชะงักงัน โดยสมาชิกมีความเห็นขัดแย้งกันในประเด็นหลักบางเรื่อง เช่น สินค้าเกษตร สินค้าอุตสาหกรรม และการค้าบริการ นอกจากนี้ แนวทางการเจรจาโดยเน้นหาข้อสรุปพร้อมกันในทุกเรื่อง เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การเจรจายืดเยื้อ ประเทศสมาชิกจึงจำเป็นต้องพิจารณาแนวทางการเจรจาใหม่ เช่น การพิจารณาประเด็นหารือแยกจากกันและหาข้อสรุปในประเด็นที่เป็นไปได้ก่อน เป็นต้น

(๓) วัตถุประสงค์การจัดทำกรอบการเจรจาภายใต้องค์การการค้าโลกฉบับใหม่

■ แม้ว่ารัฐสภาได้ให้ความเห็นชอบให้ไทยเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก และเห็นชอบพระราชบัญญัติคุ้มครองการค้าในกิจการขององค์การการค้าโลก ตั้งแต่เมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๓๗ แต่การเจรจาในประเด็นต่าง ๆ ภายใต้องค์การการค้าโลกที่ใช้การเจรจาการค้ารอบโดฮา ยังไม่มีกรอบการเจรจาเป็นพื้นฐานรองรับ ส่งผลให้ขาดความคล่องตัวในการดำเนินงาน โดยต้องขอกรอบการเจรจาใหม่ในแต่ละเรื่องทุกครั้งที่ทำเนียบการเจรจา

■ การเจรจาในประเด็นอันเนื่องมาจากการดำเนินการภายใต้ความตกลงขององค์การการค้าโลกนี้ เป็นกรณีประเทศสมาชิกไม่ได้กำหนดแผนงานไว้ล่วงหน้า และเป็นเรื่องเร่งด่วน เนื่องจากต้องดำเนินการเพื่อให้ได้ข้อสรุปภายในระยะเวลาที่ความตกลงขององค์การการค้าโลกกำหนดไว้ ดังนั้น ประเทศไทยจำเป็นต้องเข้าร่วมการเจรจาเพื่อปกป้องและรักษาผลประโยชน์ของไทย

■ กรอบการเจรจาภายใต้องค์การการค้าโลกฉบับใหม่ที่กรมฯ อยู่ระหว่างดำเนินการ จะมีเนื้อหาครอบคลุมถึงกรอบการเจรจาการค้ารอบโดฮาฉบับเดิมที่รัฐสภาได้ให้ความเห็นชอบแล้วเมื่อวันที่ ๙

พฤศจิกายน ๒๕๕๒ รวมถึงประเด็นการเจรจาเพื่อจัดทำข้อตกลงภายใต้ความตกลงขององค์การการค้าโลก ประเด็นการเจรจาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับระบบการดำเนินการภายใต้องค์การการค้าโลก และการเจรจาประเด็นใหม่ที่เกี่ยวข้อง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สามารถดำเนินการได้อย่างบูรณาการในภาพรวม มีประสิทธิภาพ และทันต่อเหตุการณ์ เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับการเจรจา ผลักดัน และปกป้องผลประโยชน์ของประเทศไทย ภายใต้องค์การการค้าโลกและระบบการค้าพหุภาคีโดยรวมให้เป็นไปตามความเหมาะสมของระดับการพัฒนาของประเทศ

(๔) เป้าหมายการเจรจาของกรอบการเจรจาภายใต้องค์การการค้าโลกฉบับใหม่

- เจรจาให้ได้ประโยชน์ในภาพรวมตามที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย โดยคำนึงถึงระดับการพัฒนาของประเทศภาคี นำมาสู่การพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันของไทยในระยะยาว ตามหลักการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน
- สร้างความร่วมมือในสาขาที่เป็นประโยชน์ต่อการอำนวยความสะดวกทางการค้า และการพัฒนาประเทศ
- มีระยะเวลาในการปรับตัวและมาตรการรองรับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการเปิดเสรี

(๕) การกำหนดประเด็นการเจรจาหรือภายใต้กรอบการเจรจา ฉบับใหม่

- ประเด็นการเจรจาการค้าภายใต้รอบโดฮา โดยจะยึดประเด็นตามที่กำหนดไว้ในกรอบการเจรจาการค้ารอบโดฮาที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้ว เมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ซึ่งครอบคลุมถึงการปฏิรูปการค้าสินค้าเกษตร การเปิดตลาดสินค้าอุตสาหกรรม กฎถิ่นกำเนิดสินค้า การค้าบริการ สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา การปรับปรุงกฎเกณฑ์ทางการค้า การปฏิบัติตามพันธกรณี และความโปร่งใส การระงับข้อพิพาท การค้าและสิ่งแวดลอม การปฏิบัติเป็นพิเศษและแตกต่างของประเทศกำลังพัฒนาและการพัฒนา ศักยภาพ และประเด็นอื่น ๆ

- ประเด็นอันเป็นผลจากการดำเนินการภายใต้ความตกลงต่าง ๆ ขององค์การการค้าโลก โดยในฐานะประเทศสมาชิกขององค์การการค้าโลก ประเทศไทยมีข้อผูกพันและพันธกรณีที่ต้องดำเนินการภายใต้ความตกลงขององค์การการค้าโลก รวมถึงความเข้าใจและมติที่เกี่ยวข้อง ในประเด็นที่มีใช้การเจรจา รอบโดฮา ซึ่งเป็นการดำเนินการที่สมาชิกไม่กำหนดแผนงานไว้ล่วงหน้า โดยฝ่ายเลขาฯ ได้รวบรวมประเด็นที่เกิดขึ้นแล้ว และที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตตามที่กำหนดไว้ภายใต้ความตกลงต่าง ๆ อาทิ การปรับแก้ไขข้อผูกพัน และการเจรจาเรื่องการชดเชยภายใต้ความตกลงแกตต์ การเจรจาเพื่อขอผ่อนผันพันธกรณี (Waiver) การดำเนินการภายใต้กระบวนการระงับข้อพิพาท การเจรจาเรื่องการเปิดตลาดขั้นต่ำ การประเมินความสอดคล้องของมาตรฐานและความร่วมมือเพื่อยอมรับมาตรฐาน การเจรจาเพื่อจัดทำความร่วมมือเรื่องกฎถิ่นกำเนิดสินค้า ที่ไม่มีการให้สิทธิพิเศษทางการค้า การเจรจาเพื่อทบทวนความตกลงภายใต้องค์การการค้าโลก เป็นต้น ซึ่งการขาดกรอบการเจรจาอาจทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยไม่สามารถดำเนินการหารือกับประเทศคู่เจรจาได้ทันที และอาจทำให้ไทยสูญเสียโอกาสในการปกป้องและรักษาผลประโยชน์ของประเทศ

- สืบเนื่องจากการเจรจาการค้ารอบโดฮาประสบปัญหาชะงักงัน จึงมีความพยายามที่จะผลักดันประเด็นหารือใหม่ที่มีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับการค้า ในเรื่องที่เป็นประโยชน์และน่าจะตกลงกันได้ เช่น ความมั่นคงด้านอาหาร ความสัมพันธ์ระหว่างการค้าและอัตราแลกเปลี่ยน สิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป็นต้น ซึ่งแม้ว่าบางประเด็นอาจมีความคาบเกี่ยวกับประเด็นการเจรจาภายใต้รอบโดฮา การกำหนดประเด็นหารือใหม่ภายใต้กรอบการเจรจา ฉบับใหม่นี้จะช่วยสร้างความชัดเจน และสร้างโอกาสให้ไทยสามารถเข้ารับฟังและร่วมแสดงความคิดเห็นที่สอดคล้องกับผลประโยชน์ของไทยต่อไป

■ นอกจากนี้ กรมฯ ได้รวบรวมประเด็นการเจรจาอื่น ๆ ภายใต้ต้องการการค้าโลกที่อาจระบุไว้ภายใต้กรอบการเจรจา ฉบับใหม่ เช่น การเจรจาสินค้าเทคโนโลยีสารสนเทศ การเจรจาเพื่อให้ไทยเข้าเป็นสมาชิกหรือผู้สังเกตการณ์ภายใต้ความตกลงหลายฝ่าย (Plurilateral Agreement) ที่มีผลบังคับใช้ภายใต้องค์การการค้าโลกแล้ว การเจรจาการค้ายานยนต์เข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลกของประเทศอื่น ๆ การพัฒนาระบบการดำเนินการภายในองค์การการค้าโลก การเจรจาภายใต้ต้องการการค้าโลกที่เกี่ยวข้องกับกรอบความร่วมมือเอเปค ซึ่งครอบคลุมถึงการขยายประเด็นที่ชะงักงันภายใต้ต้องการการค้าโลกขึ้นหารือและผลักดันภายใต้กรอบเอเปค เป็นต้น

๒.๓ ระเบียบวาระที่ ๓ การรับฟังความเห็นต่อกรอบการเจรจาภายใต้ต้องการการค้าโลก

ความเห็นหน่วยงาน	ความเห็นกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ
<p>ธนาคารแห่งประเทศไทย มีความเห็นว่า ไทยควรทำกรอบการเจรจาสำหรับประเด็นที่ประเทศสมาชิกองค์การการค้าโลกเห็นชอบโดยฉันทามติให้มีการหารือ แต่ในบางประเด็นที่มีประเทศสมาชิกเห็นชอบเพียงบางส่วน เช่น เรื่องการค้าและอัตราแลกเปลี่ยน ซึ่งสหรัฐอเมริกาเคยมีความพยายามผลักดันประเด็นดังกล่าวในเวทีกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund: IMF) โดยกล่าวหาเรื่องการค้าเงินหยวนที่ไม่เป็นไปตามกลไกตลาดของจีน ทั้งนี้ ปัจจุบันยังไม่มีประเทศสมาชิกองค์การการค้าโลกอื่นเห็นด้วยกับสหรัฐอเมริกาในการบรรจุประเด็นดังกล่าวเข้าหารือภายใต้ต้องการการค้าโลก จึงขอสอบถามถึงความจำเป็นในการขอกรอบการเจรจาครอบคลุมถึงประเด็นดังกล่าว</p>	<p>ประธาน แจ้งว่า ปัจจุบันยังไม่มีความชัดเจนว่าการเจรจาได้เข้าข่ายมาตรา ๑๙๐ โดยการกำหนดกรอบการเจรจาคือการกำหนดประเด็นหัวข้อเรื่องให้ผู้แทนไทยสามารถเจรจาหรือได้ภายใต้ต้องการการค้าโลก ซึ่งมีใช้การกำหนดท่าทีไทยในการเจรจา และเมื่อไทยเข้าร่วมรับฟังการหารือแล้วพบว่าประเด็นที่มีนัยสำคัญ ฝ่ายไทยต้องดำเนินการขอท่าทีการเจรจาจากคณะรัฐมนตรี และนำผลการเจรจาเข้าสู่การพิจารณาให้ความเห็นชอบจากรัฐสภาก่อนการดำเนินการต่อไป</p>
<p>กรมบัญชีกลาง แจ้งว่า สำหรับการเจรจาเรื่องความตกลงการจัดซื้อโดยรัฐ (Government Procurement: GPA) ภายใต้ต้องการการค้าโลก หากเป็นการเจรจาเพื่อสมัครเข้าเป็นสมาชิกความตกลงฯ อาจจำเป็นต้องมีกรอบการเจรจารองรับ แต่สำหรับการสมัครเข้าเป็นสมาชิกสังเกตการณ์ ยังไม่ชัดเจนว่าต้องจัดทำกรอบการเจรจาหรือไม่</p>	<p>ประธาน แจ้งว่า ประเด็นนี้อาจต้องขอความเห็นเพิ่มเติมจากกรมสนธิสัญญา และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา แต่ในเบื้องต้นเห็นว่าการเข้าเป็นสมาชิกสังเกตการณ์ไม่น่าเข้าข่ายมาตรา ๑๙๐ เพราะไม่มีผลผูกพันไทยให้ต้องปฏิบัติตามพันธกรณีใด ๆ</p>
<p>สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ให้ความเห็นว่า การจัดทำกรอบการเจรจาภายใต้ต้องการการค้าโลกฉบับใหม่นี้ อาจกำหนดเนื้อหากรอบในลักษณะที่เปิดกว้าง เพื่อให้ไทยสามารถมีโอกาสดำเนินการเจรจาหรือในประเด็นที่น่าสนใจ เช่น ความมั่นคงด้านอาหาร ซึ่งเป็นประเด็นที่เห็นควรผนวกรวมไว้ในการจัดทำกรอบการเจรจา ฉบับใหม่นี้ด้วย</p>	<p>-</p>
<p>สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แจ้งว่า กรอบการเจรจา ฉบับเดิม ซึ่งครอบคลุมประเด็นการเจรจารอบโดฮา อาจสามารถใช้เป็นประโยชน์</p>	<p>-</p>

โดยปรับเนื้อหาให้ครอบคลุมถึงประเด็นการเจรจาที่มีข้อรอบ
โดยยาที่เป็นประโยชน์ต่อไทย รวมถึงการขยายความในหัวข้อ
ประเด็นอื่น ๆ ให้ชัดเจนขึ้น และสามารถครอบคลุมถึง
ประเด็นที่เป็นลักษณะของการเข้าร่วมรับฟัง/หารือใน
เบื้องต้น

สภาผู้ส่งสินค้าทางเรือแห่งประเทศไทย เสนอว่า ควรให้มีการ
ทบทวนเนื้อหาในกรอบการเจรจา ฉบับเดิม เช่น เรื่อง
การผลักดันไม่ให้นำเรื่องสิทธิแรงงานและการอนุรักษ์
สิ่งแวดล้อมมาใช้เป็นเหตุผลในการกีดกันทางการค้า ซึ่งอาจ
ต้องทบทวนความเหมาะสมถึงการใช้ประเด็นดังกล่าวเป็น
จุดยืนของไทย เนื่องจากอาจส่งผลกระทบต่อ
ภาพลักษณ์ประเทศและการเจรจา ทั้งนี้ ปัจจุบันภาคธุรกิจมี
การกำหนด Code of Conduct เรื่องแรงงาน รวมถึงให้
ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมอยู่แล้ว ซึ่งในการกำหนดจุดยืน
ของไทย ภาครัฐอาจจัดประชุมกลุ่มย่อยกับภาคเอกชนเพื่อรับ
ข้อมูลในประเด็นดังกล่าวด้วย

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) แจ้งว่า
ประเทศไทยมีบทเรียนจากการเจรจาโดยใช้ท่าทีที่ cautious
และ conservative ซึ่งทำให้ไทยสูญเสียโอกาสทางการค้า
มากมาย ดังนั้น ไทยควรปรับทัศนคติในการเจรจา และ
เตรียมความพร้อมการเจรจาในอนาคตโดยการกำหนดกรอบ
ที่มีเนื้อหา progressive มากขึ้น ซึ่งหน่วยงานต่าง ๆ ควรมอง
ไปข้างหน้าว่าจะปฏิรูปประเทศไทยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ
หน่วยงานทำอย่างไร และนำมากำหนดกรอบการเจรจาที่
สอดคล้อง บูรณาการ และมีความยืดหยุ่น เพื่อเปิดโอกาสให้
ไทยสามารถเจรจาต่อรองกับประเทศต่าง ๆ ได้มากขึ้น

กรมประมง สอบถามว่า กรอบการเจรจา ฉบับใหม่จะมี
เนื้อหาหลังรอบโดฮาหรือไม่ โดยมีความเห็นว่า อาจผนวก
ประเด็นที่อาจมีการหารือทั้งประเด็นที่มีใช้การเจรจารอบโด
ฮาและประเด็นใหม่อื่น ๆ ภายใต้กรอบการเจรจา ฉบับใหม่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา แจ้งว่า ปัญหาปัจจุบันคือ
การขาดความชัดเจนถึงการต้องปฏิบัติตามมาตรา ๑๕๐
ส่งผลให้ผ่านมาหน่วยงานต่าง ๆ ดำเนินการในลักษณะ
ป้องกันตัวเองไว้ก่อน ทั้งนี้ การจัดทำกรอบการเจรจา ฉบับ
ใหม่อาจต้องคำนึงด้วยว่าประเด็นที่ต้องการเพิ่มเติมขึ้นอยู่กับ
ภายใต้กรอบฯ ฉบับเดิมแล้วหรือไม่ โดยต้องสามารถชี้แจงต่อ
รัฐสภาถึงสาเหตุความจำเป็นถึงการขอกรอบการเจรจา
ฉบับใหม่

ประธาน แจ้งว่า คผท. เข้าร่วมการหารือในประเด็นดังกล่าวนี้
มาโดยตลอด แต่ไม่แสดงท่าทีสนับสนุนอย่างเต็มที่ เนื่องจาก
กังวลว่าจะนำไปสู่การกำหนดมาตรฐานด้านแรงงานและ
สิ่งแวดล้อมที่สูงมาก และยากต่อไทยในการนำมาปฏิบัติ ซึ่ง
ประเด็นดังกล่าวนี้เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ประเทศไทยต้อง
พิจารณาอย่างรอบคอบหากต้องการเข้าร่วมการเจรจา TPP

ประธาน เห็นด้วยกับสถาบัน TDRI โดยประเทศไทยยังขาด
การกำหนดยุทธศาสตร์ในการเจรจาและกำหนดเป้าหมายที่
ประเทศไทยต้องการอย่างชัดเจน ทำให้ไทยต้องตกเป็นฝ่าย
รับในเวทีการเจรจา

ประธาน แจ้งว่า กรอบการเจรจา ฉบับใหม่ จะมีเนื้อหา
ครอบคลุมถึงประเด็นการเจรจารอบโดฮาภายใต้กรอบฯ ฉบับ
เดิม และจะเพิ่มประเด็นใหม่ โดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้อง
กับการดำเนินการภายใต้ความตกลงองค์การการค้าโลกใน
ฐานะประเทศสมาชิก

ประธาน แจ้งว่า กรอบการเจรจา ฉบับใหม่ จะมีเนื้อหา
ครอบคลุมประเด็นใหม่ด้วย ซึ่งขณะนี้ ในส่วนของกรมฯ มี
หลายประเด็นภายใต้องค์การการค้าโลกที่ต้องดำเนินการ
จัดทำกรอบการเจรจา เช่น การต่ออายุมาตรการพิเศษของ
ฟิลิปปินส์ในสินค้าประเภทข้าว ซึ่งจะนำมาผนวกภายใต้กรอบ
ฯ ฉบับนี้ เนื่องจากไทยไม่สามารถเจรจาก่อนการดำเนินการ
ตามมาตรา ๑๕๐ จึงจำเป็นต้องรับนำเข้าสู่การพิจารณา ก่อน
ปิดสมัยการประชุมรัฐสภา (วันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๕)

ฝ่ายเลขานุการ แจ้งต่อที่ประชุมว่า หากหน่วยงานมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมต่อการจัดทำกรอบการ
เจรจาการค้าภายใต้องค์การการค้าโลก อาจจัดทำความเห็นแจ้งต่อกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศภายหลัง
เสร็จสิ้นการประชุมต่อไป

สำนักยุทธศาสตร์การเจรจาการค้า
กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ
มีนาคม ๒๕๕๕

รายชื่อหน่วยงานที่เข้าร่วมการประชุมรับฟังความเห็น เรื่อง กรอบการเจรจาภายใต้องค์การการค้าโลก

วันจันทร์ที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๕ เวลา ๑๓.๓๐ – ๑๖.๓๐ น.

ณ สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์

๑. กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย
 ๒. กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
 ๓. กรมเจ้าท่า
 ๔. กรมบัญชีกลาง
 ๕. กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
 ๖. กรมศุลกากร
 ๗. กรมประมง
 ๘. กรมการบินพลเรือน
 ๙. กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ
 ๑๐. กรมการค้าต่างประเทศ
 ๑๑. กรมส่งเสริมการส่งออก
 ๑๒. กรมพัฒนาธุรกิจการค้า
 ๑๓. กรมการค้าภายใน
 ๑๔. กรมทรัพย์สินทางปัญญา
 ๑๕. การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
 ๑๖. คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน
 ๑๗. คณะกรรมการอาหารและยา
 ๑๘. ธนาคารแห่งประเทศไทย
 ๑๙. สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 ๒๐. สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม
 ๒๑. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
 ๒๒. สำนักงานส่งเสริมรัฐวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
 ๒๓. สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ
 ๒๔. สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย
 ๒๕. สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
 ๒๖. สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ
 ๒๗. สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
 ๒๘. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
 ๒๙. สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม
 ๓๐. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
 ๓๑. สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย
 ๓๒. สภาผู้ขนส่งสินค้าทางเรือแห่งประเทศไทย
 ๓๓. สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย
 ๓๔. สมาคมภัตตาคารไทย
 ๓๕. สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย
 ๓๖. สภาอุตสาหกรรม
-



กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์
44/100 ถนนนนทบุรี 1 ตำบลบางกระสอ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000
โทร 02 507 7444 โทรสาร 02 507 5631

Department of Trade Negotiations, Ministry of commerce
44/100 Nonthaburi 1 Rd., Bangkrasor, Amphoe Muang, Nonthaburi 11000
Tel. (66) 2507 7444 Fax. (66) 2547 5631
www.dtn.go.th